

**ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ВАЗИРЛАР КЕНГАШИНИНГ РАИСИ
ҚАРАҚАЛПАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСИ
МИНИСТРЛЕР КЕҢЕСИНИҢ БАСЛЫҒЫ**

**Н.Ерлепесовга
М.Жумановга
Р.Зарикеевга
С.Турмановга
Б.Хабибуллаевга
Е.Аташовга
С.Хожаметовга
Э.Дурдиевга
А.Исмаиловга
А.Сейтимбетовга
Р.Рисназаровга
Ж.Идиятуллаевга**

**Миллий гвардия ҚР бошқармасы (М.Юсупов)га
ИИБ (А.Темирханов)га
Соғлиқни сақлаш вазирлиги (М.Курбанов)га
Халқ таълими вазирлиги (Р.Реимов)га
Мактабгача таълим вазирлиги
(Ж.Уснатдинова)га
Маданият вазирлиги (Қ.Турдиев)га
Туризм ва спорт вазирлиги ҚР бош
бошқармасыга
Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги
(Ю.Алимов)га**

**Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш
вазирлиги (М.Ахмедова)га
Шаҳар ва туманлар ҳокимликларига**

Раҳбарлик ва ижро учун қабул қилинсин.

ЎзР Президентининг 2021 йил 9 августдаги
ПФ-6275-сон Фармони ижросини таъминлаш
юзасидан ВК қарори лойиҳасини тайёрлашингизни
сўрайман.

Бажарувчи: Б.Аймбетов
К.Шамшетов
О.Сапаров
А.Отепов
Назорат: Р.Рисназаров

№ 1/502

 Қ.САРИЕВ
12.08.2021й.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTINING FARMONI

2021 yil « 9 » avgust

№ ПФ-6275

**Бола ҳуқуқларининг кафолатларини таъминлаш тизимини янада
тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида**

Болалар ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ишончли ҳимоя қилишнинг институционал ва ҳуқуқий асосларини тубдан тақомиллаштириш, болалар орасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликлар содир этилишининг барвақт олдини олиш, ногиронлиги бўлган болалар ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болаларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш масалалари бўйича кенг жамоатчилик билан ўтказилган муҳокама натижалари, шунингдек, Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикасининг Миллий стратегиясида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида:

1. Олий Мажлис палаталарининг:

Олий Мажлисининг **Бола ҳуқуқлари бўйича вакили** (кейинги ўринларда – **Болалар омбудсмани**) институтини таъсис этиш;

Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (омбудсман) ўринбосари – **Бола ҳуқуқлари бўйича вакил лавозимини** туғатиш ҳақидаги тақлифлари маъқуллансин.

2. Белгиланган кўйилсинки:

Болалар омбудсмани ўз ваколатларини мустакил ҳамда давлат органлари, уларнинг мансабдор шахсларига тобе бўлмаган тарзда амалга оширади, ўз фаолиятида Олий Мажлис палаталарига ҳисобдордир;

Болалар омбудсмани Олий Мажлисининг

ҚОНУНЧИЛИК ПАЛАТАСИ
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MINISTRLAR KENGISI

KIRIS 1/502 sani 12 bet
"18" avgust 2021

Болалар омбудсмани лавозимига номзод Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг палаталари кўриб чиқиши учун Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан киритилади.

3. Вояга етмаганлар ишлари бўйича республика идораларо комиссияси, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳамда туман (шаҳар) идораларо комиссиялари тегишлича **Болалар масалалари бўйича миллий комиссия** (кейинги ўринларда – **Миллий комиссия**), болалар масалалари бўйича Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳамда туман (шаҳар) комиссиялари (кейинги ўринларда – **ҳудудий комиссиялар**) этиб қайта ташкил қилинсин.

Қуйдагилар **Миллий комиссиянинг асосий вазифалари** этиб белгилансин:

болаларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини, унинг соғлом турмуш тарзини таъминлаш;

болаларнинг жисмоний, интеллектуал, маънавий ва ахлоқий камол топишига қўмақлашиш;

болаларнинг ота-она қарамоғидан маҳрум бўлишининг олдини олиш чораларини кўриш;

болалар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликлар профилактикаси соҳасида давлат дастурлари ва бошқа дастурлар ишлаб чиқишнинг ҳамда амалга оширилишини, шунингдек, уларнинг ижроси ўстидан назоратни ташкил этиш;

болаларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш борасида кўриладиган чораларни баҳолаш, мониторинг қилиш ва самарадорлигини ошириш;

тизimli камчиликларнинг сабаб ва шарт-шароитларини аниқлаш, таҳлил қилиш ҳамда уларни ҳуқуқни қўллаш амалиёти ва қонун ҳужжатларини тақомиллаштириш йўли билан бартараф этиш;

болалар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликлар профилактикасида оид маълумотни тўплаш, сақлаш, қайта ишлаш, таҳлил қилиш ҳамда тегишли органлар ва муассасалар фаолияти самарадорлигини ошириш мақсадида улардан фойдаланиш;

давлат органлари ва ташкилотларнинг, шунингдек, ҳудудий комиссияларнинг болаларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш соҳасидаги фаолиятини мувофиқлаштириш.

Белгилаб кўйилсинки, Миллий комиссия ва ҳудудий комиссиялар ўзларининг ваколати доирасига кирувчи масалалар юзасидан ўз фаолиятини ташкил этишда тегишли давлат органлари, шу жумладан ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларни жалб қилиш ҳуқуқига эга.

4. Кўйидагилар:

Болалар масалалари бўйича миллий комиссия таркиби
1-иловага мувофиқ;

Болалар масалалари бўйича Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар комиссияларининг намунавий таркиби
2-иловага мувофиқ;

Болалар масалалари бўйича туман (шаҳар) комиссияларининг намунавий таркиби 3-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

Вазирлар Маҳкамаси бир ой муддатда Миллий комиссиянинг низоми ва ҳудудий комиссияларнинг намунавий низоми тасдиқласин.

5. Шундай тартиб ўрнатилсинки, унга кўра ўз фаолияти юзасидан Миллий комиссия ҳар йили Олий Мажлис Сенатига, ҳудудий комиссиялар эса ҳар чоракда тегишлича Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорни Кенгеси, ҳалқ депутатлари Тошкент шаҳар ва вилоятлар, туманлар (шаҳарлар) Кенгашларига ахборот тақдим этади.

6. 2021 йил 1 сентябрдан кўйидагилар:

Вазирлар Маҳкамасининг Таълим ва соғлиқни сақлаш масалалари котибати таркибида Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан молиялаштириладиган кўшимча 3 та штат бирлигидан иборат **Болаларни ҳимоя қилиш масалалари шўъбаси** (кейинги ўринларда – Вазирлар Маҳкамаси шўъбаси);

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларида амалдаги воғта етмаганлар ишлари бўйича ҳудудий идоралараро комиссия котиби ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар халқ таълими бошқармаларидаги болаларни ижтимоий ҳимоялаш ва қўллаб-қувватлаш шўъбасидаги бир нафар мутахассис лавозимларини мақбуллаштириш ҳисобига **болаларни ҳимоя қилиш масалалари котибати**;

туман (шаҳар) ҳокимликларида амалдаги воғта етмаганлар ишлари бўйича туман (шаҳар) идоралараро комиссия котиби ҳамда туман (шаҳар) халқ таълими бўлиmlаридagi болаларнинг ижтимоий ҳимояси бўйича методисти лавозимларини мақбуллаштириш ҳисобига **болаларни ҳимоя қилиш шўъбалари** ташкил этилсин.

Белгилансинки, Вазирлар Маҳкамаси шўъбаси штат бирликлари прокуратура органларининг 3 та штат бирлигини қисқартириш ҳисобидан шакллантирилади.

7. Вазирлар Маҳкамасининг Таълим ва соғлиқни сақлаш масалалари котибатида кўйидаги кўшимча вазифалар оқлатилсин:

бола ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатлари ҳимоя қилинишини таъминлаш, ушбу йўналишда давлат сиёсатини рўёбга чиқаришга доир чора-тадбирларни белгилаш;

бола ҳуқуқлари кафолатларининг ҳуқуқий асосларини тақомиллаштириш;

бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисидаги қонунийлик ҳужжатларига риоя этилишини таъминлаш;

бола ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини таъминлаш ҳамда ҳимоя қилиш бўйича давлат органлари ва уларнинг мансабдор шахслари фаолиятининг очиклиги ҳамда ошқоралигини таъминлаш;

ижтимоий ҳимояга муҳтож болаларни қўллаб-қувватлаш масалаларини ҳал этиш;

васийлик ва ҳомийлик соҳасида давлат бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ҳамда нодавлат нотижкорат ташкилотлари ўртасидаги ҳамкорликни таъминлаш;

болаларни оилада тарбиялаш шаклининг ўстуворлигини таъминлаш; ота-она қарамсизис қолган болаларга таъхўрлик қилаётган шахсларни рағбатлантириш механизмларини яратиш ва тақомиллаштириш; оилага тарбияга олинган (патронат) болаларнинг турмуш шароитларини ва уларнинг тарбияланишини мониторинг қилиш;

васийлик ёки ҳомийлик белгиланишга муҳтож бўлган шахслар билан ишлаш бўйича давлат дастурлари ва бошқа дастурларни ишлаб чиқиш ва амалга оширишни ташкиллаштириш, шунингдек, уларнинг ижросини назорат қилиш;

етим болалар ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болаларга уй-жой сотиб олиш учун назарда тутилган маблағларнинг ажратилиши ва уларнинг ўз эгаларига етказилиши ўстидан мониторинг ўрнатиш;

тарбия муассасаларини таъминлаган етим ва ота-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган ёшларнинг ижтимоий-ҳуқуқий ҳимоясини таъминлаш ва бандлигини таъминлашга қўмаклашиш;

имконияти чеklangан болаларни тиббий-ижтимоий реабилитация қилишга қўмаклашиш;

назоратсиз, қаровсиз ҳамда муайян яшаш жойига эга бўлмаган болаларни аниқлаш ва уларни жойлаштириш чораларини кўриш.

8. Белгилаб қўйилсинки, Вазирлар Маҳкамаси шўъбаси, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари болаларни ҳимоя қилиш масалалари котибятилари, туман (шаҳар) ҳокимликлари болаларни ҳимоя қилиш шўъбалари тегишинча Миллий комиссия ва ҳудудий комиссияларнинг ишчи органи вазифасини бажаради.

9. Қўйидагилар:

Вазирлар Маҳкамаси болаларни ҳимоя қилиш масалалари шўъбасининг ташкилий тўғилмаси 4-иловага мувофиқ;

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари болаларни ҳимоя қилиш масалалари котибятиларининг намунавий тўғилмаси 5-иловага мувофиқ;

туман (шаҳар) ҳокимликлари болаларни ҳимоя қилиш шўъбаларининг намунавий тўғилмаси 6-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

10. Белгилансинки:

а) Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларининг болаларни ҳимоя қилиш масалалари котибятилари ҳамда туман (шаҳар) ҳокимликларининг болаларни ҳимоя қилиш шўъбалари фаолияти, Вазирлар Маҳкамасининг Таълим ва соғлиқни сақлаш масалалари котибяти томонидан мувофиқлаштирилади;

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларининг болаларни ҳимоя қилиш масалалари котибятилари раҳбарлари ҳамда туман (шаҳар) ҳокимликларининг болаларни ҳимоя қилиш шўъбалари бошлиқлари Вазирлар Маҳкамасининг Таълим ва соғлиқни сақлаш масалалари котибяти билан келишилган ҳолда лавозимга тайинланади ва лавозимидан озод этилади;

б) Вазирлар Маҳкамаси шўъбаси ва Вазирлар Маҳкамаси котибятининг ҳудудий тўғилмаларига ишга, қоида тартибиде, биринчи навбатда "психология", "юриспруденция" ва "ижтимоий иш" соҳалари бўйича олий маълумотга эга бўлган фуқаролар қабул қилинади.

11. Бола ҳуқуқларининг кафолатларини таъминлаш тизимини янада такомиллаштириш бўйича чора-тадбирлар режаси 7-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

12. Болаларни қўллаб-қувватлаш, уларнинг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, маънавийтини тоқсатилтириш ва бўш вақтини маъмули ташкил этиш мақсадида қўйидагиларга:

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимларига – ҳудудларда болалар ўртасида назоратсизлик, қаровсизлик, ҳуқуқбузарликлар ва бошқа тайриқжимоий хатти-ҳаракатларнинг олдини олиш, турар жойга муҳтожлар сифатида ҳисобда турган етим болалар, ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болалар, улар тоифасига кирадиган 18 ёшдан 23 ёшгача бўлган шахсларни ўз вақтида турар жойлар билан таъминлаш учун;

Миллий твардия қўмондонни Р.Джумаевга – болалар, айниқса ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болалар ўртасида ватанпарварлик йўналишидаги маънавий-марифий ва маданий тадбирларни ўтказиш, болалар спорт турларини ривожлантириш ва уларни жалб этиш чораларини кўриш учун;

Болалар омбудсманига – болалар ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларининг ишончли ҳимоя қилинишини таъминлаш, уларнинг ота-она қарамоғидан маҳрум бўлишининг олдини олиш, давлат органлари ва бошқа ташкилотлар, иктисослаштирилган ўқув-тарбия муассасалари ва тарбия колониялари фаолиятида бола ҳуқуқларига риоя этилишини мониторинг қилиш учун;

ички ишлар вазирининг ўринбосари Б.Абдуллаевга – болалар ўртасида назоратсизлик, қаровсизлик, ҳуқуқбузарликлар ва бошқа тайриқжимоий хатти-ҳаракатларнинг олдини олиш, уларга имкон туғдирувчи сабаблар ва шартлоиларни аниқлаш ҳамда барпараф этиш учун;

соғлиқни сақлаш вазири А.Ҳаджибаевга – спиртли ичимликлар, пиеҳвандлик воситалари, психотроп ёки акд-ирода фаолиятига таъсир этувчи бошқа моддаларни мунтазам равишда истеъмол қилаётган болаларни ташхислаш, даволаш ва тиббий-ижтимоий реабилитация қилиш, устувор равишда болаларга сифатли тиббий ёрдам кўрсатиш учун;

халқ таълими вазири Ш.Шерматовга – ижтимоий жиҳатдан ҳавфли аҳволда бўлган, шунингдек, таълим муассасаларидаги машғулотларга ўзғириш ва баёбарсиз қатнашмаётган болаларнинг ҳисобини юритиш, бундай ҳолатлари бартараф этиш, алоҳида таълим эҳтиёжлари бўлган болаларни инклюзив таълимга жалб қилиш чораларини кўриш, мазкур масалалар бўйича мунотазам равишда болалар омбудсманига ахборот киритиш учун;

мактабга таълим вазири А.Шинга – мактабга ёшдаги болаларнинг ҳар томонлама камол топишига муносиб шарт-шароитлар яратиш, уларни мактабга таълим билан босқичма-босқич тўлиқ қамраб олиш, оилага тарбияга олинган болалар ва ижтимоий кўмакка муҳтож оилалар болаларига белгиланган имтиёзлар асосида таълим олишини ҳамда янги имтиёзлар яратилишини таъминлаш учун;

маданият вазири О.Назарбековга – болаларнинг ижодий салоҳиятини рўйбга чиқариш учун зарур шарт-шароитларни яратиш ва кенгайтириш, уларнинг индивидуал хусусиятларини ривожлантириш, салоҳиятини ошириш ва истеъдодини тўла намоён этиш чораларини кўриш учун;

туризм ва спорт вазири ўринбосари А.Каримовга – болаларни спорт билан мунотазам равишда шугулланишга жалб этиш, болалар спорт таълими сифатини ошириш, барча минтақаларда, айниқса, қишлоқ ва чекка ҳудудларда болалар спорт объектлари тармоғини кенгайтириш орқали болалар спортини янада ривожлантириш учун;

бандлик ва меҳнат муносабатлари вазири Н.Хусановга – болаларни, айниқса олий таълим муассасаларига ўқишга кира олмаган ҳамда касб эгаллаш истагини билдирган умумий ўрта ва ўрта махсус таълим муассасалари битирувчиларини меҳнат бозорига талаб юқори бўлган касб-ҳунарга ўқитишни ташкил этиш учун шахсий жавобгарлик юклансин.

13. Олий Мажлис Қонунчилик палатасига мазкур Фармон талабларидан келиб чиқиб, "Болалар омбудсмени тўғрисида"ги қонун лойиҳасини қайта кўриб чиқиш тавсия этилсин.

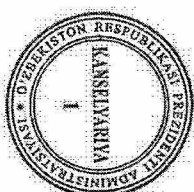
14. Болалар омбудсмени манфаатдор вазирилик ва идоралар билан биргаликда уч ой муддатда қонунчилик ҳужжатларига ушбу фармондан келиб чиқадиган ўзгариш ва қўшимчалар тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси тақлифлар киритиш тавсия этилсин.

15. Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, Ўзбекистон Миллий телерадиокомпаниясига ушбу фармоннинг маъмул-моҳияти ва амалий аҳамиятини кенг ёритиш тавсия этилсин.

16. Мазкур Фармон ижросини самарали ташкил этишга масъул ва шахсий жавобгар этиб Бош вазир ўринбосари Б.А. Мусаев, Ўзбекистон Республикаси Президенти маслаҳатчисининг ўринбосари Д.М. Кенжаев, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари белгилансин.

Амалга оширилаётган чора-тадбирлар натижадорлиги юзасидан Ўзбекистон Республикаси Президентига ҳар чорақда ахборот бериб борилин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Ш. Мирзиёев

Тошкент шаҳри

Болалар масалалари бўйича миллий комиссия
ТАРКИБИ

2

1. Б.А. Мусоев
- Бош вазирнинг ижтимоий ривожлантириш масалалари бўйича ўринбосари, *Миллий комиссия хамраиси*
2. А.Т. Юнусова
- Бола ҳуқуқлари бўйича вакил (Болалар омбудсмани), *Миллий комиссия хамраиси*
3. Р.М. Джўраев
- Миллий тавддия кўмондони, *Миллий комиссия раиси ўринбосари*
4. Ш.Х. Шерматов
- ҳалқ таълими вазири, *Миллий комиссия раиси ўринбосари*
5. А.З. Савдуллаев
- Ёшлар ишлари агентлиги директори
6. Б. Сайфуллаев
- Олий Мажлис Сенати Ёшлар, маданият ва спорт масалалари кўмитаси раиси
7. Э.А. Захидов
- Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари кўмитаси раиси
8. А.В. Шин
- мактабгача таълим вазири
9. А.Х. Тошқулов
- олий ва ўрта махсус таълим вазири
10. Н.Б. Хусанов
- бандлик ва меҳнат муносабатлари вазири
11. А.М. Хаджибаев
- соғлиқни сақлаш вазири
12. Р.Т. Маматов
- маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазири
13. Б.М. Аҳмедов
- маданият вазирининг биринчи ўринбосари
14. А.Қ. Каримов
- туризм ва спорт вазири ўринбосари
15. Ж.И. Абдуев
- молия вазири ўринбосари
16. Ғ.Н. Бозоров
- Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги директори ўринбосари
17. Э.Т. Юлдашев
- Бош прокурор ўринбосари
18. Б.Т. Абдуллаев
- ички ишлар вазирининг ўринбосари
19. С.Д. Тошбоев
- Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича кўмита раиси
20. В.С. Алимова
- Республика болалар ижтимоий мослашуви маркази директори
21. Н.Х. Раҳимова
- "Ижтимоий фикр" республика жамоатчилиги фирмини ўрганиш маркази директори
22. М.М. Хожиматов
- Республика Матнавиёт ва маърифат маркази раҳбари
23. Г.М. Абидова
- "SOS – Ўзбекистон болалар маҳаллалари" уюшмаси директори
24. С.Т. Инамова
- "Соғлом авлод учун" ҳалқаро хайрия жамғармаси бошқаруви раиси
25. Лавозими бўйича
- Вазирлар Маҳкамасининг Таълим ва соғлиқни сақлаш масалалари қотибяти мутахассиси, *Миллий комиссия қотибди*

Изоҳ: Миллий комиссия аъзолари бошқа ишга ўтган тақдирда, унинг таркибига ўшбу лавозимларга яннидан тайинланган шахслар киритиладди.

**болалар масалалари бўйича Қорақалпоғистон Республикаси,
вилоятлар ва Тошкент шаҳар комиссияларининг**

намунавий таркиби

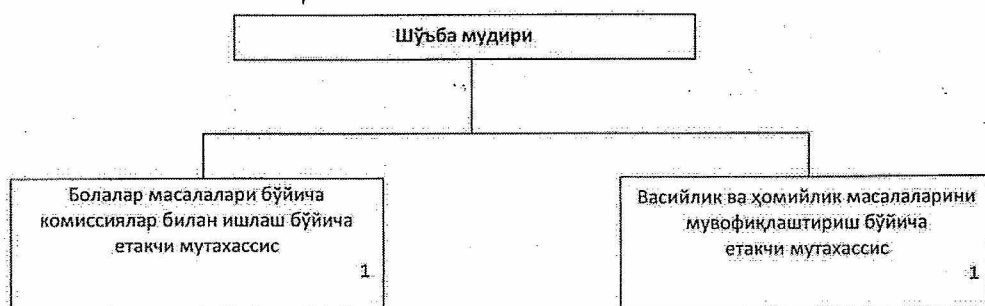
1. Лавозими бўйича
 - Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари, Комиссия раиси
2. Лавозими бўйича
 - Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри бўйича Миллий гвардиянинг бошқарма бошлиқлари, *Комиссия раиси ўринбосари*
3. Лавозими бўйича
 - Қорақалпоғистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги, Тошкент вилояти Ички ишлар бош бошқармаси ва вилоятлар ички ишлар бошқармалари раҳбарларининг ўринбосарлари – Жамоат хавфсизлиги хизмати бошлиқлари, Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари – Хукукбузарликлар профилактикаси бошқармаси бошлиғи, *Комиссия раиси ўринбосари*
4. Лавозими бўйича
 - Ёшлар ишлари агентлиги Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бошқармалари бошлиқлари
5. Лавозими бўйича
 - Қорақалпоғистон Республикаси халқ таълими вазири, вилоятлар ва Тошкент шаҳар халқ таълими бошқармалари бошлиқлари
6. Лавозими бўйича
 - Қорақалпоғистон Республикаси маданият вазири, вилоятлар ва Тошкент шаҳар маданият бошқармалари бошлиқлари
7. Лавозими бўйича
 - Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар туризм ва спорт бош бошқармалари бошлиқлари
8. Лавозими бўйича
 - Қорақалпоғистон Республикаси мактабгача таълим вазири, вилоятлар мактабгача таълим бошқармалари, Тошкент шаҳар Мактабгача таълим бош бошқармаси бошлиқлари
9. Лавозими бўйича
 - Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар касбий таълимини ривожлантириш ва мувофиқлаштириш бошқармалари бошлиқлари
10. Лавозими бўйича
 - Қорақалпоғистон Республикаси бандлик ва меҳнат муносабатлари вазири, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бандлик бош бошқармалари бошлиқлари
11. Лавозими бўйича
 - Қорақалпоғистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазири, вилоятлар соғлиқни сақлаш бошқармалари, Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш бош бошқармаси бошлиқлари
12. Лавозими бўйича
 - Қорақалпоғистон Республикаси молия вазири, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари молия бош бошқармалари бошлиқлари
13. Лавозими бўйича
 - Қорақалпоғистон Республикаси маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазири, вилоятлар ва Тошкент шаҳар маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш бошқармалари бошлиқлари
14. Лавозими бўйича
 - Қорақалпоғистон Республикаси прокурорининг, вилоятлар ва Тошкент шаҳар прокурорларининг ўринбосарлари
15. Лавозими бўйича
 - Республика Марьянат ва марйифат марказининг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бўлимлари раҳбарлари
16. Лавозими бўйича
 - ҳудудлар бош имом-хатиблари
17. Лавозими бўйича
 - Республика болалар ижтимоий мослашуви марказининг минтакавий филиаллари раҳбарлари
18. Лавозими бўйича
 - “SOS – Ўзбекистон болалар маҳаллалари” уюшмасининг минтакавий филиаллари раҳбарлари
19. Лавозими бўйича
 - Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари болаларни ҳимоя қилиш масалалари котибятлари мудирилари, *Комиссия масъул котиби*

**Болалар масалалари бўйича туман (шаҳар) комиссияларининг
намунавий таркиби**

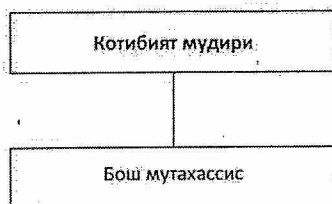
1. Лавозими бўйича
 - туман (шаҳар) ҳокими, *Комиссия раиси*
 - туман (шаҳар) ички ишлар органи бошлиғи,
Комиссия раиси ўринбосари
3. Лавозими бўйича
 - Ёшлар ишлари агентлиги туман (шаҳар) бўлими
бошлиғи
4. Лавозими бўйича
 - туман (шаҳар) халқ таълими бўлими бошлиғи
5. Лавозими бўйича
 - туман (шаҳар) мактабгача таълим бўлими бошлиғи
6. Лавозими бўйича
 - туман (шаҳар) бандликка кўмаклашиш маркази
директори
7. Лавозими бўйича
 - туман (шаҳар) тиббиёт бирлашмаси бошлиғи
8. Лавозими бўйича
 - туман (шаҳар) прокурори
9. Лавозими бўйича
 - туман (шаҳар) маданият бўлими бошлиғи
10. Лавозими бўйича
 - туман (шаҳар) туризм ва спорт бўлими бошлиғи
11. Лавозими бўйича
 - туман (шаҳар) молия бўлими бошлиғи
12. Лавозими бўйича
 - туман (шаҳар) маҳалла ва оилани қўллаб-
қувватлаш бўлими бошлиғи
13. Лавозими бўйича
 - Республика Маънавият ва маърифат марказининг
туман (шаҳар) бўлинимаси раҳбари
14. Лавозими бўйича
 - туман (шаҳар) бош имом-хатиби
15. Лавозими бўйича
 - туман (шаҳар) ҳокимлиги Болаларни ҳимоя қилиш
шўъбаси мудири, *Комиссия масъул котиби*

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
2021 йил 9 августдаги ПФ-6275-сон Фармонида
4-илова

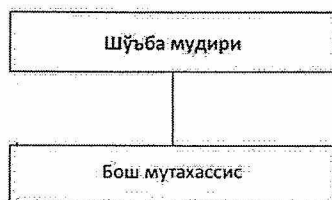
**Вазирлар Маҳкамаси Болаларни ҳимоя қилиш масалалари шўъбасининг
ТАШКИЛИЙ ТУЗИЛМАСИ**

**Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари
Болаларни ҳимоя қилиш масалалари котибиятининг
НАМУНАВИЙ ТУЗИЛМАСИ**

**Туман (шаҳар) ҳокимликлари болаларни ҳимоя қилиш шўъбаларининг
НАМУНАВИЙ ТУЗИЛМАСИ**

Бола ҳуқуқларининг кафолатларини таъминлаш тизимини янада такомиллаштириш бўйича
ЧОРА-ТАДБИРЛАР РЕЖАСИ

Т/р	Чора-тадбирлар номи	Амалга ошириш механизми	Ижро мuddати	Масъул ижрочилар
I. Бола ҳуқуқларининг кафолатларини ошириш бўйича қонунчилик базасини янада такомиллаштириш				
1.	Болалар масалалари бўйича миллий комиссия ҳамда болалар масалалари бўйича Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар комиссиялар фаолиятининг ҳуқуқий асосларини такомиллаштириш.	Болалар масалалари бўйича миллий комиссия ҳамда болалар масалалари бўйича Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар комиссиялар тўғрисидаги низомларни тасдиқлаш.	2021 йил 15 сентябрь	Вазирлар Маҳкамаси (Мусаев), Бола ҳуқуқлари бўйича вакил (Юнусова), Бош прокуратура (Йўлдошев), Ички ишлар вазирлиги (Бобожонов), Олий суд (Камилов), Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Эшматова), Инсон ҳуқуқлари бўйича Миллий марказ (Саидов), манфаатдор вазирлик ва идоралар
2.	Болаларнинг жиноий жавобгарлигини либераллаштириш.	Жиноят кодексига вояга етмаганларни жиноий жавобгарликка тортиш ёшини ўн уч ёшдан ўн тўрт ёшга кўтаришни назарда tutувчи ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида қонун лойиҳасини тайёрлаш; манфаатдор ташкилотлар билан келишилган қонун лойиҳасини Олий Мажлис Қонунчилик палатасига киритиш;	2021 йил 1 октябрь	Бош прокуратура (Йўлдошев), Бола ҳуқуқлари бўйича вакил (Юнусова), Олий суд (Камилов)

2

		вояга етмаганларга нисбатан қамоқда сақлаш эҳтиёт чорасига муқобил бўлган чораларни, шу жумладан реституцион одил судлов чораларини қўллаш бўйича Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясига таклифларни киритиш.	2021 йил 1 октябрь	Ички ишлар вазирлиги (Бобожонов), Бош прокуратура (Йўлдошев), Олий суд (Камилов)
3.	Суд-тергов жараёнида бола ҳуқуқларининг процессуал кафолатларини кучайтириш.	Қўйидагиларни назарда tutувчи қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш: вояга етмаган жабрланувчи ёки гувоҳни сўроқ қилишнинг умумий давомийлиги кун давомида дам олиш ва овқатланиш учун бир соатлик танаффусни ҳисобга олмаганда тўрт соатдан ошмаслиги; вояга етмаган жабрланувчи, гувоҳ, гумон қилинувчи ёки айбланувчини сўроқ қилишда вояга етмаган шахснинг ёки унинг қонуний вакилининг илтимосига кўра психолог иштирокини таъминлаш. Манфаатдор ташкилотлар билан келишилган қонун лойиҳасини Олий Мажлис Қонунчилик палатасига киритиш.	2021 йил 1 октябрь	Бош прокуратура (Йўлдошев), Бола ҳуқуқлари бўйича вакил (Юнусова), Олий суд (Камилов)
4.	Боланинг ота-она билан яшаш ҳуқуқининг таъминланиши кафолатларини янада кучайтириш.	Ўзбекистон Республикасида қонуний асосда яшаб турган шахснинг хорижий давлат фуқароси ёки фуқаролиги бўлмаган ўн саккиз ёшга тўлмаган фарзандига Ўзбекистон Республикаси ҳудудига кириш ва ўн саккиз ёшга тўлгунча қадар ота-онаси билан бирга яшаши учун визасиз режим жорий этиш бўйича қонун лойиҳасини тайёрлаш; манфаатдор ташкилотлар билан келишилган қонун лойиҳасини Олий Мажлис Қонунчилик палатасига киритиш.	2021 йил 1 октябрь	Бола ҳуқуқлари бўйича вакил (Юнусова), Ички ишлар вазирлиги (Бобожонов), Бош прокуратура (Йўлдошев)

5.	Бола ҳуқуқлари бўйича вакил фаолиятини ҳуқуқий тартибга солиш.	Қўйидагиларни назарда тутувчи "Болалар омбудсмани тўғрисида"ги қонун лойиҳасини тайёрлаш: омбудсманнинг ҳуқуқий мақоми, унинг фаолияти кафолатлари ва асосий вазифалари; омбудсманнинг халқаро муносабатлардаги ҳамда Болалар масалалари бўйича миллий комиссиянинг фаолиятида иштироки; омбудсманнинг вояга етмаганлар сақланувчи тарбия муассасаларига таърифи, қонунчилик ижроси устидан назорат олиб боришдаги иштироки ва бошқа масалалар. Манфаатдор ташкилотлар билан келишилган қонун лойиҳасини Олий Мажлис Қонунчилик палатасига киритиш.	2021 йил 1 октябрь	Олий Мажлис Қонунчилик палатаси (келишув асосида), Бола ҳуқуқлари бўйича вакил (Юнусова), Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Эшматова), Инсон ҳуқуқлари бўйича Миллий марказ (Саидов), Адлия вазирлиги (Давлетов), Ёшлар ишлари агентлиги (Сатдуллаев), манфаатдор вазирлик ва идоралар
6.	Болаларнинг эркинликларига қаратилган тажовузлар учун жавобгарликни кучайтириш.	Болаларнинг жинсий дахлсизлигига қарши жиноятлар, хусусан, Жиноят кодексининг 128 ва 129-моддалари санкцияларини кучайтиришни назарда тутувчи қонун лойиҳасини тайёрлаш; манфаатдор ташкилотлар билан келишилган қонун лойиҳасини Олий Мажлис Қонунчилик палатасига киритиш.	2021 йил 1 октябрь	Бош прокуратура (Йўлдошев), Бола ҳуқуқлари бўйича вакил (Юнусова), Олий суд (Камбаров)
7.	Ота-она қарамоғисиз қолган ва етим болаларни ижтимоий-ҳуқуқий ҳимоя қилиш тизимини янада такомиллаштириш.	Ота-она қарамоғисиз қолган ва етим болаларни ижтимоий-ҳуқуқий ҳимоясини таъминлаш борасидаги қонунчилик ҳужжатлари ижросини ўрганиш ва муаммоларни таҳлил қилиш; ўрганиш натижалари бўйича амалдаги тизимни янада такомиллаштириш юзасидан таклифларни Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясига киритиш.	2022 йил 1 июль	Бола ҳуқуқлари бўйича вакил (Юнусова), Миллий гвардия (Джуроев), Бош прокуратура (Йўлдошев), Халқ таълими вазирлиги (Шерматов)

II. Бола ҳуқуқларини таъминлаш бўйича ташкилий чора-тадбирлар

8.	Назоратсиз ва қаровсиз қолган болаларни зудлик билан аниқлаш, уларнинг аниқ ҳисобини юритиш, етим ва қаровсиз қолган болаларга вазий ёки ҳомий тайинлаш тизимини соддалаштириш мақсадида "Бола ҳимояси" ягона электрон ахборот тизимини жорий қилиш.	Қўйидагиларни назарда тутувчи "Бола ҳимояси" ягона электрон ахборот тизимини жорий этиш бўйича Ҳукумат қарорини тайёрлаш: назоратсиз ва ота-она қаровсиз қолган болалар ҳақидаги маълумотларни тизимга киритиш тартиби, шу жумладан, етим ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болаларни оилалар, "Меҳрибонлик" уйлари, Болалар шаҳарчалари, оилавий болалар уйлари ва бошқа муассасаларга жойлаштириш, судлар томонидан кўриб чиқиладиган ишларда назоратсиз ва ота-она қаровсиз қолган болалар тўғрисидаги маълумотларни тизимга киритиш тартиби; масъул вазирлик ва идораларнинг мазкур ахборот тизимига интеграция қилинадиган ахборот тизимлари; ахборот тизимини Бош прокуратура, Олий суд, Бола ҳуқуқлари бўйича вакил, Ички ишлар вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Адлия вазирлиги, Мактабгача таълим вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги, Давлат Персоналлаштириш маркази, Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги ҳамда тасарруфида таълим ташкилотлари мавжуд вазирлик ва идораларнинг ахборот тизимлари билан интеграция қилинишини таъминлаш. Ахборот тизимини жорий этишнинг молиялаштириш манбаини аниқлаш.	2022 йил 1 январь	Вазирлар Маҳкамаси (Мусоев), Миллий гвардия (Джуроев), Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги (Содиқов), манфаатдор вазирлик ва идоралар
----	--	---	----------------------	---

9.	Таълим муассасаларида ижтимоий жиҳатдан хавfli ва оғир аҳволга тушиб қолган ёшларга уларнинг тенгдошлари ёки бундай аҳволдан чиқа олган ёшлар билан якка тартибдаги мулоқотларни ташкил этишни назарда тутувчи нормал ҳаётга қайтариш тамойилига асосланган "тенг-тенгдошига" (peer-to-peer education) дастурини жорий қилиш.	"Тенг-тенгдошига" (peer-to-peer education) дастурини ишлаб чиқиш жараёнига мутахассисларни жалб этиш; илғор хорижий тажрибалардан фойдаланган ҳолда "тенг-тенгдошига" (peer-to-peer education) дастурини ишлаб чиқиш; таълим муассасаларида олдиндан тайёрланган ёки оғир аҳволдан чиқа олган ёшлар томонидан тенгдошлари билан якка тартибда ишончли мулоқотлар, машғулотлар ташкил этиш.	2021 йил 1 сентябрь 2021/2022 ўқув йилидан бошлаб	Халқ таълими вазирлиги (Шерматов), Олий ва ўрта махсус таълими вазирлиги (Тошқулов), Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги (Маматов), Ёшлар ишлари агентлиги (Саъдуллаев)
10.	Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари, туман (шаҳар) ҳокимликларидаги болаларни ҳимоя қилиш масалалари котибиятлари ва шўъбалари фаолиятини ташкил қилиш.	Болаларни ҳимоя қилиш масалалари котибиятлари ва шўъбаларини зарур ҳона ва жиҳозлар билан таъминлаш; котибият ва шўъбаларнинг фаолиятини тартибга солувчи низомни тасдиқлаш.	2021 йил 1 октябрь	Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари
11.	Ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган ва етим болаларни ижтимоий ҳимоялашнинг ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлаш.	Ота-она қарамоғисиз қолган ва етим болаларни ижтимоий-ҳуқуқий қўллаб-қувватлаш бўйича амалдаги қонунчилик ҳужжатларини ягона қонунга муҷассамлаштириш орқали қуйидагиларни назарда тутувчи "Ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган ва етим болаларни ижтимоий ҳимоя қилиш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳасини ишлаб чиқиш; ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган ва етим болаларнинг ижтимоий-ҳуқуқий мақоми ҳамда бундай болаларни тарбиялаш учун жойлаштириш шакллари;	2021 йил 1 декабрь	Болалар ҳуқуқлари бўйича вакил (Юнусова), Инсон ҳуқуқлари бўйича Миллий марказ (Саидов), манфаатдор вазирлик ва идоралар

		болаларни тарбияга олувчи оилаларни тайёрлаш ва уларга кўмаклашиш тартиби; ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган ва етим болаларнинг ижтимоий ҳимояси, мулкӣ ва номулкӣ ҳуқуқларининг кафолатлари; ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган ва етим болаларнинг ҳуқуқий ёрдам олиш ва суд ҳимоясида бўлиш ҳуқуқларини таъминлаш; ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган ва етим болалар тарбия муассасаларини тугатганидан кейин уларнинг ижтимоий мослашувига кўмаклашиш. Манфаатдор ташкилотлар билан келишилган қонун лойиҳасини Олий Мажлис Қонунчилик палатасига киритиш.		
12.	Фарзандликка олиш жараёнида инсон омилини қисқартириш ва рақамлаштириш.	Шахсга доир маълумотларни сир сақлаган ҳолда талабгорлар учун васийлик ва ҳомийликка бериладиган болалар ҳақидаги маълумотларни онлайн олиш имкониятини яратиш; фарзандликка олишни истовчи номзодларнинг электрон навбатини ишга тушириш.	2021 йил 1 октябрь	Вазирлар Маҳкамаси (Мусаев)
13.	Ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган, етим ва бошқа оғир вазиятларга тушиб қолган шахсларга ижтимоий хизматлар кўрсатиш бўйича ҳуқуқий асосларни яратиш.	Қуйидагиларни назарда тутувчи "Ижтимоий иш тўғрисида"ги қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш; оғир ҳаётӣ вазиятга тушиб қолган болалар ва оилаларни қўллаб-қувватлаш хизматларининг сифатини янада яхшилаш ва турларини кўпайтириш; ижтимоий ишчилар сонини ва салоҳиятини ошириш;	2021 йил 1 декабрь	Тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш агентлиги (Инаков), Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги (Хусанов), Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги (Маматов),

		ижтимоий фаолият кадрларининг ҳуқуқий мақомини белгилаш; турли тизимларда ижтимоий иш амалиёти стандартларини (таълим, соғлиқни сақлаш, болаларни ҳимоя қилиш ва одил судлов) белгилаш. Манфаатдор ташкилотлар билан келишилган қонун лойиҳасини Вазирлар Маҳкамасига киритиш.		Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги (Тошқулов), манфаатдор вазирлик ва идоралар
14.	Васийлик ва ҳомийлик соҳасида кадрлар тайёрлаш учун мутахассисликлар рўйхатини кенгайтириш.	Васийлик ва ҳомийлик соҳасида кадрлар тайёрлаш учун мутахассисликлар рўйхатини кенгайтиришни назарда tutган ҳолда, олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификаторини қайта кўриб чиқиш; олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификаторига тегишли ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш.	2021 йил 1 октябрь	Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги (Тошқулов), Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги (Хусанов), манфаатдор вазирлик ва идоралар
15.	Ногиронлиги бўлган болалар оилага тарбияга олинганда уларни патронаж билан қамраб олиш ва зарур тиббий-ижтимоий хизматлар кўрсатиш механизмларини такомиллаштириш.	Оилага тарбияга олинган ногиронлиги бўлган болалар рўйхатини шакллантириш; оилага тарбияга олинган ногиронлиги бўлган болаларни тиббий кўриқдан ўтказиб, улар даволанадиган тиббиёт муассасалари рўйхатини шакллантириш ва даволаш харажатлари миқдорини аниқлаш;	2021 йил 1 сентябрь 2021 йил 1 сентябрь	Миллий гвардия (Джурсаев), Тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш агентлиги (Инаков), Соғлиқни сақлаш вазирлиги (Хаджибаев) Соғлиқни сақлаш вазирлиги (Хаджибаев), Тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш агентлиги (Инаков), Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари

		"Темир дафтар", "Аёллар дафтари" ва ҳомийлар ҳисобидан зарур маблағларни ажратиш; болаларни даволаш бўйича амалий чораларни кўриш.	2021 йил 1 сентябрь 2021 йил октябрдан бошлаб доимий	Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси (Рафиков), Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари Соғлиқни сақлаш вазирлиги (Хаджибаев), Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари, Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси (Рафиков)
16.	Боланинг энг устувор манфаатларини инобатга олган ҳолда етим болалар ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болаларни жойлаштириш тизимини такомиллаштириш.	Қуйидагиларни назарда tutувчи таклифларни Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрациясига киритиш: етим болалар ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болаларни жойлаштиришнинг илғор шакллари, шу жумладан оилавий ва бошқа муқобил шакллари кенг жорий этиш; етим болалар ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болалар учун интернат шаклидаги янги давлат тарбия муассасаларини ташкил этишга чеклов ўрнатиш, мавжуд интернат шаклидаги давлат тарбия муассасаларини ноинституционаллаштириш стратегиясини ишлаб чиқиш масалаларини кўриб чиқиш;	2021 йил 1 ноябрь	Вазирлар Маҳкамаси (Мусаев), Бола ҳуқуқлари бўйича вакил (Юнусова), Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Эшматова), Инсон ҳуқуқлари бўйича Миллий марказ (Саидов)

		етим болалар ва ота-она қарамоғидан махрум бўлган болаларни давлат тарбия муассасаларига суд тартибида жойлаштириш механизмини жорий этиш.		
--	--	---	--	--

